

MAGYAR KÉMIKUSOK LAPJA

HUNGARIAN CHEMICAL JOURNAL

LXXVII. évf., 12. szám, 2022. december

A Magyar Kémikusok Egyesületének
– a MTESZ tagjának –
tudományos ismeretterjesztő
folyóirata és hivatalos lapja

Szerkesztőség:

Felelős szerkesztő: KISS TAMÁS
[SZÉKERES GÁBOR] örökös főszerkesztő
Olvasószerkesztő: SILBERER VERA
Tervezőszerkesztő: HORVÁTH IMRE

Szerkesztők:

ANDROSITS BEÁTA, BANAI ENDRE,
LENTE GÁBOR, NAGY GÁBOR,
PAP JÓZSEF SÁNDOR, [RITZ FERENC],
ZÉKÁNY ANDRÁS
Szerkesztőségi titkár: SÜLI ERIKA

Szerkesztőbizottság:

SZÉPVÖLGYI JÁNOS,
a szerkesztőbizottság elnöke,
[ANTUS SÁNDOR], BIACS PÉTER,
BUZÁS ILONA, HANCSÓK JENŐ,
JANÁKY CSABA, KALÁSZ HUBA,
KEGLEVICH GYÖRGY, KOVÁCS ATTILA,
[LIPTAY GYÖRGY], MIZSEY PÉTER,
NEMES ANDRÁS, ifj. SZÁNTAY CSABA,
SZABÓ ILONA, TÖMPE PÉTER,
ZÉKÁNY ANDRÁS

Kapják az Egyesület tagjai és a megrendelők
A szerkesztésért felel: KISS TAMÁS

Szerkesztőség: 1015 Budapest, Hattyú u. 16.
Tel.: 36-1-225-8777, 36-1-201-6883
Fax: 36-1-201-8056
E-mail: mkl@mke.org.hu

Kiadja a Magyar Kémikusok Egyesülete
Felelős kiadó: ANDROSITS BEÁTA
Nyomdai előkészítés: HORVÁTH IMRE
Nyomás: Europrinting Kft.
Felelős vezető: ENDZSEL ERNŐ
ügyvezető igazgató

Terjeszti a Magyar Kémikusok Egyesülete
Az előfizetési díjak befizethetők a CIB Bank
10700024-24764207-51100005 sz.
számlájára „MKL” megjelöléssel
Előfizetési díj egy évre 10200 Ft
Egy szám ára: 850 Ft. Külföldön terjeszti
a Batthyány Kultur-Press Kft.,
H-1014 Budapest, Szentháromság tér 6.
1251 Budapest, Postafiók 30.
Tel./fax: 36-1-201-8891, tel.: 36-1-212-5303

Hirdetések-Anzeigen-Advertisements:
SÜLI ERIKA

Magyar Kémikusok Egyesülete,
1015 Budapest, Hattyú u. 16.
Tel.: 36-1-201-6883, fax: 36-1-201-8056,
e-mail: mkl@mke.org.hu

Aktuális és archivált számaink honlapunkon
(mkl.mke.org.hu) olvashatók

Index: 25 541
HU ISSN 0025-0163 (nyomtatott)
HU ISSN 1588-1199 (online)
DOI: 10.24364/MKL.2022.12

A lapot az MTA MTMT indexeli, és a REAL,
továbbá az Országos Széchényi Könyvtár
(OSZK) Elektronikus Periodika Adatbázisa
és Archivuma (EPA) archiválja

2020 és 2021-et, a két „Covid-évet” követően az idei esztendő is sok feladatot, kihívást és nem utolsósorban szomorú, nem várt eseményeket tartogatott számunkra, amelyek nemcsak nemzetközi és országos szinten hatottak ránk, oktatókra-kutatókra, hanem a gyakorlati munkában is rányomták a bélyegüket mindennapjainkra.

Örömteli volt, hogy ismét jelenléti formában, tantermekben kezdhettük meg a tavaszi szemesztert, és február első hetében maszkok helyett csillogó szemű diákokkal találkozhatott az ember az előadótérkében és laboratóriumokban. Jómagam őszintén gondoltam, hogy „na, végre” ismét minden a régi kerékvágásban folytatódik. Aztán az első számonkérések alkalmával realizálódott, hogy bizony ezek a csillogó szemű hallgatók az elmúlt években az online tanulás és számonkérések világában nevelkedtek, és a jelenléti forma eredményei messze elmaradnak a korábbi évek eredményeitől. Új módszertanra van szükség, vagy a távolléti oktatás tényleg teljesen új generációt hozott létre? Netán újra meg kell tanítani ezeket a hallgatókat tanulni az egyetemen? Elhamarkodott lenne erre válaszolni, de egy biztos, a Covid okozta távolléti oktatás még évekig éreztetni fogja a hatását.

Idén az MKE rendezvényei is a régi formában, személyesen zajlottak. Általánosítható, hogy az újbóli személyes találkozások öröme minden generáció esetében, mi több, generációk között is óriási volt. Idén már minden alkalommal szinte teljes létszámmal zajlottak az IB-ülések, a kihelyezett IB-ülésért nagy köszönet illeti a Richter Gedeon Nyrt.-t. A díjak, elismerések átadása is személyesen történhetett meg, a küldöttgyűlést a régi helyén és a szokott időben, a Fasori Evangélikus Gimnáziumban tartottuk.

Az európai gazdasági események és következményeik azonban az év végére már éreztetik hatásukat, és több felsőoktatási intézmény időszakos bezárásra, a jövő évre pedig az oktatás átszervezésére kényszerül. Ez további nehézséget okoz mind az oktatásban, mind pedig az ez idáig, még a Covid alatt is, ve-rejtékesen biztosított, folyamatos kutatómunkában. A jövő év pedig további feladatokat és komoly kihívásokat tartogat. Oktatóink-kutatóink megtartása, az utánpótlás-nevelés, a természettudományos tanárok helyzete csak néhány kulcsszó, amely meghatározza szakmánk prosperitását. Az MKE történetében pedig talán először kerül sor egyszerre a tisztújításra és az ügyvezető igazgató személyének váltására. Erre az átmenetre alaposan készülnünk kell, és a megváltozott gazdasági környezethez illeszkedő működési modell kidolgozásával lehet az új vezetőség felállítását támogatni. A 2021-es kritikus gazdasági év után az idei már jobb volt, de a jövőbeli sikeres működés feltétele egy új szemlélet képviselése az új elnökség részéről.

Pálkövi István írta beköszöntőjében, hogy „Hát nem semmi évünk volt 2020-ban”. Ezt kivetítve me-reim írni: nem semmi esztendő lesz 2023. De közeleg az advent, a karácsony. Megváltozott világunkban a mindennapi bosszúságokat félretéve szenteljünk időt a családuknak, szeretteinknek. Töltsünk velük minőségi időt, legyen lehetőség feltöltődni, hiszen az energiára nagy szükség lesz a következő esztendőben.

Áldott karácsonyt, békés ünnepeket és kitartást 2023-ra!

2022. december

Prof. Dr. Mika László Tamás
egyetemi tanár
a MKE főtájtára

TARTALOM

IGÉRETES FIATAL KÉMIKUSAINK

Szerkezet és funkció önrendeződés nyomán. Beszélgetés **Beke-Somfai Tamással** 354

VARÁZSLATOS KÉMIA

Lente Gábor, Ósz Katalin, Petz Andrea: Varázslatos Kémia nyári tábor, 2022 – Pécs 357

VEGYIPAR ÉS KÉMIATUDOMÁNY

Lipidek, mikrobák, kultúrák. Beszélgetés **Biacs Péter** professor emeritussal 359

KITEKINTÉS

Inzelt György: Kiről nevezték el? Olivia Newton-John nagypapája és a hidratáció elmélete. Born hidratációs törvénye, a Born-Haber-ciklus 363

Csupor Dezső: Ködpiszkaló. Gyógytea helyett medvetalp: a füvesember veszélyes tanácsai 368

Kutasi Csaba: Védekezés a ruhamoly kártevése ellen 369

Braun Tibor: Egymásra ható ízek és illatok. Aromakémia a molekulák és molekulakeverékek szintjén 372

Lente Gábor: Karácsonyi korona Angliából víruscsomagolásban 374

VEGYÉSZLELETEK

Lente Gábor rovata 376

A HÓNAP KÉMIAI PUBLIKÁCIÓJA 378

MEGEMLÉKEZÉS

Bányai István: Jó Pál (1942–2022) 380

A HÓNAP HÍREI 380

Címlapunkon:
Varázslatos
karácsony
(Lente Gábor
montážsa)